

Grøn vækst. Landbrugets græsrodder markerer sig mod miljøministeren, der vil grave drænrør op for at genskabe naturen, som den var, før menneskene blandede sig.

Traktorer på slotspladsen

© Weekendavisen 11/3-2011 af Frede Vestergaard

Næste onsdag vil et stort antal traktorer køre ind i København til Christiansborg. Samme eftermiddag er der miljøkonference i Fællessalen på Christiansborg om landbrugets fremtidige rolle med undertitlen Fra Fortidens Skurke til Fremtidens Helte. Temaet er miljøministerens plan Grøn Vækst.

Bag konferencen står Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug.

Det er en græsrodsorganisation, der sidste år blev startet på Sjælland i protest mod, at landbrugets hovedorganisation

Landbrug & Fødevarer – efter initiativtagernes opfattelse – er alt for eftergivende i forhandlingerne om den fjerde vandmiljøplan siden 1987, kaldet Grøn Vækst, og i det hele taget ikke

markerer sig nok. Planen udspringer af EU's såkaldte vandrammedirektiv fra 2000, som skal forbedre vandområdernes miljøtilstand, men i øvrigt overlader det til landene selv at beslutte hvordan.

Det er ikke med Landbrug & Fødevarers gode vilje, at traktorerne kører ind til København. Tværtimod. Vi når længst med dialog, faglighed og konstruktive forslag, lyder det i en

orientering til medlemmerne.

Men omkring 1500 landmænd fra hele landet er altså gået sammen om at etablere Bæredygtigt Landbrug med et lille tomandssekretariat for at bekæmpe Grøn Vækst-planen.

Det er rent spin at kalde den Grøn Vækst, siger organisationens næstformand Flemming Fuglede Jørgensen. Der er ingen vækst i den plan.

Sumpet natur

Flemming Fuglede bor på en gård syd for Løkken. Jeg er taget til Nordjylland i nogle timer.

Undervejs fra Aalborg lufthavn kører jeg en omvej. På et tidspunkt drejer jeg mod venstre ind mod Gjøll, der ligger som en ø i et lavt liggende og meget fladt område gennemskåret af grøfter, hvor der stadig ligger sne, med grøfter, som fører frem til pumpestationer, der i store dele af året fører vand ud i Limfjorden.

På et kort fra 1909, som Flemming Fuglede senere viser mig, fremgår det, at området for hundrede år siden var et halvsumpet område. Siden blev det afvandret, og den næringsrige jord i vidt omfang udstykket til statshusmandsbrug til jordløse landarbejdere.

Hvis Grøn Vækst bliver gennemført som planlagt, vil vandet stå op, og det vil på ny blive sumpet natur.

Da jeg kommer frem til Borupgaard – 1874 står der på stuehusets takkede gavl – er Flemming Fuglede ikke kommet hjem endnu. Han er blevet forsinket fra et møde med borgmesteren i Brønderslev om de praktiske, administrative og økonomiske konsekvenser af miljøministerens forslag.

Det er til høring indtil 6. april. Gennemførelsen af Grøn Vækst med kontrol af landbrugene er henlagt til kommunerne.

Imens fortæller Anette Fuglede Jørgensen i spisekøkkenet, at familien driver en gård på 550 hektar med hvede, græsfrø og raps og uden dyrehold.

For 4-5 år siden solgte de noget jord fra til sommerhusgrunde til en god pris og købte en ejendom på 350 hektar et par hundrede kilometer syd for Paris, som drives med hvede, raps og byg.

Derfor kan jeg udtale mig om, hvordan det er at drive landbrug i Frankrig, siger Flemming Fuglede, da han lidt forpustet kommer ind ad døren.

»Dér betragtes landbruget som en vigtig del af, hvad Frankrig skal leve af i fremtiden, og det er et agtet erhverv. Der er meget stor forskel på, hvordan det er at drive landbrug i Frankrig og i Danmark til ugunst for danske landmænd.

Danmark er reelt det eneste land i EU med begrænsning på brug af kvælstofgødning og med en vandmiljøplan, der begrænser landbrugets produktion.

Sidste år kom man med en ny og fjerde vandmiljøplan siden 1987, altså Grøn Vækst. Forslaget reducerer den tilladte mængde kvælstof med 19.000 tons, dvs. med en tredjedel af en i forvejen nedsat kvote. Siden er vi blevet stillet i udsigt, at kun de 9.000 skal være sparet væk inden 2015, mens de sidste 10.000 kan strækkes frem til 2027.

Men allerede nu er det sådan, at vi ikke længere kan dyrke brødkorn i Danmark. På grund af mangel på kvælstofgødning dannes der simpelthen ikke nok protein i kernen, så brødkorn importerer vi fra Tyskland, England og Østeuropa, hvor der ikke er nogen begrænsninger. Det er underligt for os at se, at tyskerne kan få 25 procent mere for deres korn, fordi de kan dyrke brødkorn, mens vi er overladt til at dyrke billigere foderkorn, lyder det fra Flemming Fuglede.

Kontrol, kontrol

Grøn vækst er også rent praktisk en bombe under landdistrikterne mange steder i landet. Den lægger op til, at vandløbene ikke må vedligeholdes, og det vil betyde at store områder ikke kan dyrkes som hidtil, fortæller han.

Der er 7.300 kilometer såkaldt »målsatte vandløb«, hvor man vil stoppe vedligeholdelse af vandløbene. Det vil sige, at de skal have lov at gro til, og det vil bevirke, at der i perioder kommer oversvømmelser på marker, i lavtliggende landsbyer og sommerhusområder.

Der er desuden ca. 20.000 kilometer andre vandløb, hvor evnen til at lede vand skal begrænses.

Og derudover er der mange kilometer drænrør, der skal graves op på kommunernes regning for at genskabe åbne grøfter. Generelt lægger planen op til at fjerne alle menneskeskabte forhindringer for vandets frie løb. Resultatet er, at der mange steder opstår våde marker.

Planen er på mange måder bizar, mener Flemming Fuglede, der som eksempel nævner, at Hjørring Kommune skal fjerne tre naturperler, som for årtier siden blev menneskeskabt ved at opstemme vandløb. Bl.a. Tversted-søerne og Boller sø.

Til gengæld forlanger planen, at Gårdbogård sø i Frederikshavn Kommune skal genskabes som krævet af Danmarks Naturfredningsforening. Den blev ved afvanding omdannet til 900 hektar frugtbar landbrugsjord i 1880'erne. Hjørring Kommune, der vil protestere over sin del af planen, har iøvrigt beregnet, at den vil koste kommunen 60 millioner kroner at gennemføre, dvs, langt mere end staten har afat til formålet.

»Oven i alt dette er der på tirsdag førstebehandling af et forslag om, at vi ikke må dyrke jorden 10 meter på begge sider af samtlige vandløb, der fører vand i mere end fire måneder om året. Det svarer til 50.000 hektar jord eller to gange Bomholms areal, og indkomsttabet skal vi tale uden erstatning, så længe brømmene udgør under fem procent af det samlede areal. Det krav vil vi have væk. Der er ingen påviselig, miljøvenlig effekt af større brømmer. I forvejen blev vi i 1992 pålagt to meter dyrkningsfrie brømmer langs alle vandløb uden erstatning.«

Vi har ikke noget mod, at man gør noget for at skabe uberørt natur. Det, vi frygter, er de økonomiske effekter for erhvervet og for udkants-Danmark, fortsætter Flemming Fuglede.

»Der er i de sidste snes år blevet opbygget et kæmpebureaukrati for at kontrollere de enkelte landbrugsbedrifter og forsinke alle planer om nye investeringer. Der bliver hvert brugt ca. 750 millioner kroner på at kontrollere landbrugets drift i alt ca. 1875 stillinger i stat og kommuner til at kontrollere ca. 15.000 heltidslandmænd. Det er et barokt kontrolsystem. Vi siger, at det var bedre, at staten år efter år brugte de 750 millioner kroner på opkøb af jord til braklægning til naturområder, og bruger man også de såkaldte landdistriktsmidler fra EU på cirka samme beløb, kunne staten købe op for 1,5 milliarder kroner om året.«

- *Hvadså med kontrollen?*

»Den skal indrettes sådan, at den vedrører forureningen fra vores produktion og ikke, hvor meget vi producerer, og hvor meget input vi bruger. Det gør man i andre EU-lande og det er samme princip, man anvender i industrien. Det vil skabe et incitament til at gøre en god indsats for miljøet i stedet for det nuværende detailreguleringssystem, hvor et stort antal kommunale bureaukrater er sat til at diktere, hvordan landmanden skal indrette og drive sin produktion.

Hvis Grøn Vækst bliver gennemført, vil der opstå store produktionstab i primærlandbruget og i input- og outputvirksomhederne. Mange landbrug vil ikke være i stand til at servicere deres del af landbrugets gæld på 350 milliarder kroner. Det gælder i det store område, der har afløb til Limfjorden og som udgør en sjettedel af Danmark med en halv million mennesker. Dertil kommer områderne langs de østjyske fjorde og ved Lillebælt, omkring Roskilde og Holbæk Fjord og Sydsjælland og Lolland-Falster. Grøn Vækst kræver udledningen begrænset med 19.000 tons.

Det er en dråbe i havet sammenlignet med de 600-800.000 tons, der strømmer ind i de danske farvande fra både Østersøen og Nordsøen.

Flensborg fjord er et godt eksempel på urimeligheden. På dansk side er landbruget underlagt stærke begrænsninger. På tysk side er det ikke tilfældet,« siger Flemming Fuglede.

- *Men hvis der er landmand, der går fallit, er der vel nogle andre der vil overtage ejendommen til en sålav pris, at det bliver rentabelt fortsat at drive ejendommen?*

»Det tror jeg ikke, andre vil, for sumpet jord vil ikke have driftsmæssig værdi. Ikke engang til kvægdrift. Du vil få et stort jordprisfald i de berørte områder og store tab hos bankerne på udlån til landbruget.«